

UCHWAŁA Nr XXIV/217/13

RADY GMINY WARLUBIE

z dnia 9 maja 2013 r.

**w sprawie przyjęcia gminnego programu wspierania rodziny
na lata 2013-2015**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn.zm.¹⁾) oraz art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2013 r. poz.135 i 154) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Warlubie na lata 2013-2015, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy

mgr inż. Zygmunt Krzemień

---

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203 i Nr 167, poz. 1759, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441 i Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128 i Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974 i Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111 i Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 52, poz. 420 i Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 28 poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230 i Nr 106, poz. 675, z 2011 r. Nr 21, poz. 113, Nr 117, poz. 679, Nr 134, poz. 777, Nr 149, poz. 887 i Nr 217, poz. 1281, z 2012 r. poz. 567 oraz z 2013 r. poz. 153 .

Załącznik do uchwały Nr XXIV/217/13 Rady Gminy
Warlubie z dn. 9.05.2013 r. w sprawie przyjęcia Gminnego
Programu Wspierania Rodziny w Gminie Warlubie na lata
2013 - 2015

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE WARLUBIE
NA LATA 2013-2015

WPROWADZENIE

Rodzina spełnia istotne funkcje zaspakajania potrzeb społecznych, psychicznych i emocjonalnych swoich członków. Jest ona pierwotnym i najważniejszym środowiskiem, w którym kształtują się postawy, zachowania i poglądy a także umiejętności oceny sytuacji. Rodzina jest także pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym w życiu każdego dziecka. Nadrzędnym celem polityki prorodzinnej jest stworzenie warunków do pełnego rozwoju rodziny. By cel ten mógł być realizowany muszą zostać wykorzystane rozwiązania pozwalające zastąpić dominującą obecnie zasadę opiekuńczości państwa zasadą pomocniczości wobec rodziny. W pierwszej kolejności rodzina powinna mieć możliwość samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększa jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymuluje aktywność własną, a także wyzwala potencjał rodziny. Niezwykle ważne jest umacnianie rodzin i przeciwdziałanie jej dysfunkcyjności w realizacji funkcji psychospołecznych. Zaburzeniem prawidłowego funkcjonowania rodziny może być ubóstwo, bezrobocie, narkomania, alkoholizm, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego, przemoc, przestępczość, różnego typu choroby. Stanowią one zagrożenia współczesnej rodziny i mogą prowadzić do wykluczenia społecznego. Działania pomocowe skierowane do rodzin odznaczają się niekiedy niską efektywnością wynikającą z rozproszenia działań pomiędzy różnymi instytucjami i braku koordynacji tych działań. Problemem jest również przewaga metod uzależniających od pomocy, a także nacisk na pomoc finansową bez należytego wykorzystania form merytorycznych np. działań wspierających, edukacyjnych, terapeutycznych oraz aktywizujących. Tymczasem aby skutecznie pracować z rodziną potrzebne jest całościowe ujmowanie jej problemów oraz podejmowanie zintegrowanych działań wszystkich instytucji statutowo zajmujących się wspieraniem rodzin. Najczęstszymi przyczynami umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej są ubóstwo, przemoc, alkoholizm i niezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej główny nacisk kładzie na współpracę pomiędzy instytucjami mającymi kontakt z dzieckiem i rodziną.

W ramach tych działań powstała instytucja asystenta rodziny i koordynatora pieczy zastępczej. Rodziny zagrożone kryzysem mają być wspierane przez m.in. pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników medycznych oraz w razie potrzeby kuratorów sądowych i policję. Wzmocnieniu powinny ulec działania profilaktyczne skierowane na wszystkich członków rodziny.

Zadania ujęte w niniejszym programie zakładają działania zorientowane na zabezpieczenie potrzeb rodzin, tworzenie pozytywnego środowiska wychowawczego, poprawę jakości życia dzieci i rodzin, jak również podejmowania interwencji i objęcie opieką w sytuacjach zagrożenia dobra dziecka. Uwzględniono zarówno potrzeby jak i możliwości oraz realne zasoby, którymi Gmina dysponuje. Naczelną zasadą podejmowanych działań przy realizacji Programu winno być wspieranie a nie zastępowanie rodziny w jej funkcjach. Wypracowany program jest propozycją zintegrowanych i planowanych kierunków działań w odniesieniu do mieszkańców Gminy Warlubie.

DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE WARLUBIE

Znaczną część klientów pomocy społecznej stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, problemy w wypełnianiu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych. Dysfunkcje te wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym oraz trudnościami finansowymi spowodowanymi bezrobociem. Istotną rolę zgodną z polityką społeczną państwa odgrywa praca socjalna w połączeniu ze wsparciem finansowym lub rzeczowym. Osobami, które mają bezpośredni, pierwszy kontakt z rodziną w środowisku są pracownicy socjalni, którzy przeprowadzają wywiady środowiskowe i dokonują diagnozy problemów.

Gminę według stanu na dzień 31.12.2012 r. zamieszkiwało 6.707 mieszkańców w tym: kobiet – 3.367, mężczyzn – 3.340. Szczegółowa statystyka liczby mieszkańców wg płci i wieku została przedstawiona w tabeli nr 1. Liczba osób bezrobotnych na koniec ubiegłego roku wynosiła 516 z czego 299 stanowiły kobiety.

Tab.1. Statystyka mieszkańców wg płci i wieku na dzień 31.12.2012 r.

Wiek	Mężczyźni	Kobiety	Razem
0-2	128	100	228
3	37	47	84
4-5	85	85	170
6	33	42	75
7	49	42	91
8-12	181	209	390
13-15	139	119	258
16-17	89	95	184
18	65	55	120
19-65	2286	-----	2286
19-60	-----	1981	1981
66 i więcej	248	-----	248
61 i więcej	-----	592	592

Źródło: dane Urzędu Gminy Warlubie.

Ze świadczeń pomocy społecznej w ramach zadań własnych i zleconych w 2012 r. skorzystało 297 rodzin, liczących 1020 osób. Zadaniem pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Równie istotna jest pomoc w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie samodzielnie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Najczęstszymi powodami ubiegania się o pomoc w 2012 r. było ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Tab. 2. Powody przyznania pomocy – rok 2012

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób	
Ubóstwo	213	731	30,7%
Bezdomność	5	5	0,7%
Potrzeba ochrony macierzyństwa	51	303	7,3%
w tym: wielodzietność	49	296	
Bezrobocie	165	606	23,8%
Niepełnosprawność	109	345	15,8%
Długotrwała lub ciężka choroba	30	79	4,8%
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego –ogółem	94	407	13,6%
W tym rodziny niepełne	54	187	
Rodziny wielodzietne	34	210	
Alkoholizm	22	66	3,2%
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	2	0,2%
Sytuacja kryzysowa	1	1	0,1%

Od kilku lat coraz wyraźniej dostrzegamy kryzys w rozwoju moralnym i kulturowym nie tylko dzieci i młodzieży, ale także wielu rodziców. Często związane jest to z innymi problemami występującymi w rodzinach tj. utrata pracy, brak środków na bieżące utrzymanie. Dom rodzinny niewystarczająco wspiera członków rodziny emocjonalnie, co powoduje, że osamotnieni ludzie, przytłoczeni problemami życia codziennego, szukają wsparcia wśród często destruktywnych grup rówieśniczych. Do tego dochodzi niski poziom kulturowy, nieumiejętność wykorzystania wolnego czasu, brak zainteresowań i hobby. Pojawiają się w związku z tym zaburzenia relacji rodzinnych, zachowania na granicy patologii, zagrażające zdrowemu stylowi życia i prowadzące do groźnych uzależnień. Rodzice koncentrują się na własnych problemach, uciekają w nałogi, a z czasem nie wypełniają swoich ról rodzicielskich, co skutkuje zaniedbywaniem dzieci, stosowaniem przemocy w rodzinie, aż po ingerencję instytucji zewnętrznych w rodzinę i umieszczeniem dzieci w zastępczych formach opieki. W przypadkach utrzymywania się takich sytuacji przez dłuższy czas dochodzi do wykluczenia osób i rodzin z życia zawodowego i społecznego, a problemy z każdym dniem narastają w nich coraz bardziej. Należy więc podjąć wszelkie możliwe działania na najwcześniejszym poziomie pojawiania się tego typu problemów, aby wspierać rodziny w rozwiązywaniu trudnych sytuacji, które generują zaburzenia życia rodzinnego i relacji między członkami rodzin. Natomiast w przypadkach, gdy rodzina nie podołała problemom codziennego życia i jej funkcjonowanie w obecnym stanie stało się niemożliwe, należy podjąć interwencję polegającą na zapewnieniu bezpieczeństwa dla wszystkich jej członków, a ponadto podjąć pracę, na rzecz przywrócenia zdolności rodziny do prawidłowego funkcjonowania. Na terenie gminy Warlubie są 3 rodziny, które wymagają w chwili obecnej pomocy w przezwyciężaniu i niwelowaniu już istniejących deficytów, zaniedbań, jak również przeciwdziałania powstawaniu czy pogłębianiu się demoralizacji życia całej rodziny i poszczególnych jej członków, co w rezultacie ma doprowadzić do utrzymania dziecka w jego rodzinie naturalnej bądź umożliwić powrót dziecka z zastępczych form opieki do rodziny naturalnej (dane GOPS Warlubie).

ZASOBY:

Instytucje i organizacje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz inne pełniące funkcje wspierające:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Warlubiu;
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warlubiu;
- 3) Urząd Gminy Warlubie;
- 4) Zespół Szkół w Warlubiu;
- 5) Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Warlubiu
- 6) Szkoła Podstawowa w Lipinkach;
- 7) Szkoła Podstawowa w Wielkim Komorsku;
- 8) Gminny Ośrodek Kultury, Promocji i Rekreacji w Warlubiu ;
- 9) Zespół interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- 10) Samorządowa Administracja Placówek Oświatowych w Warlubiu;
- 11) organizacje pozarządowe;
- 12) parafie
- 13) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu.

CEL GŁÓWNY

WSPIERANIE RODZIN PRZEŻYWAJĄCYCH TRUDNOŚCI W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO- WYCHOWAWCZYCH W PROCESIE PRZYWRACANIA ICH ZDOLNOŚCI DO PRAWIDŁOWEGO FUNKCJONOWANIA.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Wsparcie materialne ubogich rodzin z dziećmi zagrożonych wykluczeniem społecznym.
2. Wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalamie zasobów tkwiących w rodzinach.
3. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
4. Dążenie do reintegracji rodziny- poprzez poprawę sytuacji rodzinnej umożliwiającej powrót dziecka do rodziny naturalnej i do aktywnego uczestnictwa w życiu danego środowiska społecznego.

ZADANIA REALIZOWANE W RAMACH PROGRAMU

Cel szczegółowy 1: Wsparcie materialne ubogich rodzin z dziećmi zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Zadania	Realizatorzy	Termin realizacji
Świadczenie pomocy społecznej rodzinom żyjącym trudnych warunkach materialnych	GOPS	2013-2015
Zapewnienie dzieciom i młodzieży posiłków w szkole, internatach	GOPS, Urząd Gminy, Szkoły	2013-2015

Pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w artykuły szkolne i podręczniki	GOPS, Urząd Gminy, Szkoły, SAPO	2013-2015
Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów i zasiłków szkolnych	SAPO	2013-2015
Współorganizowanie wycieczek dzieciom i młodzieży	GOPS, GOKPiR, Urząd Gminy, organizacje pozarządowe	2013-2015
Współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomocą rodzinie	GOPS, Urząd Gminy, Szkoły, Policja, SAPO, GOKPiR, PCPR, organizacje pozarządowe	2013-2015

Cel szczegółowy 2: Wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalenie zasobów tkwiących w rodzinach.

Zadania	Realizatorzy	Termin realizacji
Systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemami opiekuńczo-wychowawczymi polegająca między innymi na diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo – wychowawczej, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym i rówieśniczym.	GOPS	2013-2015
Prowadzenie informatycznej i edukacyjnej profilaktyki w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień od alkoholu i innych środków psychoaktywnych.	GOPS, Szkoły, Gminna Komisja Rozwiązywania problemów alkoholowych	2013-2015
Promocja i realizacja programów profilaktycznych, terapeutycznych, psychoedukacyjnych, skierowanych do rodziców i dzieci.	GOPS, Szkoły, Gminna Komisja Rozwiązywania problemów alkoholowych	2013-2015
Zapewnienie rodzinom z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych pomocy asystenta rodziny.	GOPS	2013-2015
Udział w projekcie systemowym „Do pracy po latach” rodzin z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	GOPS	2013

Działania korekcyjno-edukacyjne mające na celu ograniczenie przemocy w rodzinie skierowane do potencjalnych sprawców przemocy	GOPS, Zespół interdyscyplinarny, PCPR, organizacje pozarządowe	2013-2015
Zorganizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez udział w zajęciach prowadzonych w świetlicach środowiskowych oraz poprzez sport, rekreację i kulturę	GOPS, Szkoły, GOKPiR	2013-2015
Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży z uwagi na przestępczość i uzależnienia	GOPS, Policja, Szkoły,	2013-2015
Współpraca z instytucjami pracującymi na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny	GOPS, Policja, PCPR, Szkoły, organizacje pozarządowe, parafie	2013-2015

Cel szczegółowy 3: Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Zadania	Realizatorzy	Termin realizacji
Współpraca ze szkołami w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych	GOPS, Szkoły, Zespół interdyscyplinarny, Policja	2013-2015
Wspieranie dzieci z rodzin nieposiadających możliwości finansowych w rozwijaniu uzdolnień	GOPS, Urząd Gminy, Szkoły, GOKPiR	2013-2015
Rozwój i wzbogacenie istniejących programów profilaktycznych i edukacyjnych	GOPS, Szkoły, Policja, Urząd Gminy	2013-2015
Promowanie aktywności młodego pokolenia poprzez wspieranie idei wolontariatu.	GOPS, Szkoły, GOKPiR	2013-2015
Organizowanie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych	GOPS, Szkoły, GOKPiR, organizacje pozarządowe	2013-2015
Uświadamianie rodzicom potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży	GOPS, Szkoły, GOKPiR	2013-2015

Cel szczegółowy 4: Dążenie do reintegracji rodziny- poprzez poprawę sytuacji rodzinnej umożliwiającej powrót dziecka do rodziny naturalnej i do aktywnego uczestnictwa w życiu danego środowiska społecznego.

Zadania	Realizatorzy	Termin realizacji
Świadczenie pomocy rodzinom przeżywającym trudności w wychowywaniu i opiece nad dziećmi w przezwyciężeniu problemów życiowych stanowiących przyczynę umieszczenia dziecka poza rodziną,	GOPS, PCPR, Szkoły, Policja	2013-2015
Pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowywaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej, przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin, poprzez wsparcie asystenta rodziny	GOPS, PCPR	2013-2015
Współpraca z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym.	GOPS, Szkoły, Policja, Służba zdrowia	2013-2015
Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej zamieszkałych na terenie gminy,	GOPS, Szkoły	2013-2015
Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.	GOPS, Gminy, Urząd	2013-2015

ADRESACI

Rodziny z terenu Gminy Warlubie przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU:

1. wzrost umiejętności opiekuńczo- wychowawczych w rodzinach,
2. poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny,
3. zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej,
4. wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,

5. umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
6. rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

EWALUACJA PROGRAMU

Ewaluacja programu będzie oparta na gromadzeniu, analizie i interpretacji danych pozyskanych przez GOPS, Urząd Gminy, GOKPiR, Szkoły, Zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Szkoły, PCPR, itd.

REALIZACJA I MONITORING PROGRAMU

Realizacja programu będzie nadzorowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Warlubiu . Monitoring będzie prowadzony raz w roku przy współudziale zaangażowanych podmiotów. Corocznie w terminie do 31 marca przedkładane będzie Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawienia potrzeb związanych z realizacją zadań.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy

mgr inż. Zygmunt Krzemień

Uzasadnienie
do uchwały Nr XXIV/217/13 Rady Gminy Warlubie z dn. 9.05.2013 r.
w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013-2015.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r. poz.135 z późn. zm.) nakłada na gminy od dnia 1 stycznia 2012 r. obowiązek w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej nad dziećmi, które pozbawione są prawidłowo funkcjonującej władzy rodzicielskiej.

Art. 176 pkt. 1 wymienionej ustawy stanowi, że do zadań własnych gminy należy opracowywanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest w pełni uzasadnione.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy

mgr inż. Zygmunt Krzemień